

Landsorganisasjonen i Norge

YOUNGSGATE 11, 0181 OSLO

Sosial- og helsedepartementet
Postboks 8019 Dep.

0030 OSLO

Sosialdepartementet	
Saksnr.: 200400359	Dok.nr.: 6.3
Arkivkode: 412.8	Journ.dato 13/8-04
Avd.: TAP	Saksbeh.:
U.off.:	

Deres ref.

04/01013-015 006242/04
Vår sak 665.21

VIB
Oslo, 12.08.04

HØRING AV NOU 2004:3 ARBEIDSKADEFORSIKRING

I

Innledning:

Landsorganisasjonen (LO) viser til departementets høringsbrev av 25.02.04. Svarfristen er etter søknad utsatt til 15.08.04

LO er grunnleggende uenig i flertallets forslag om at ansvaret for behandlingen av yrkesskadesaker skal overføres til forsikringsselskapene. Forslaget vil sterkt svekke skadelidtes stilling. Forslaget innebærer også at trygdeverkets behandling bortfaller, og den kompetanse og erfaring som forvaltes av trygdeverket i dag vil dermed gå tapt. I tillegg vil forslaget innebære at den forenkling som går ut på at selskapene er forpliktet til å følge trygdens avgjørelser, og som er fremforhandlet mellom partene i arbeidslivet for store grupper, bortfaller.

Den historiske utviklingen av yrkesskadedekningen forklarer dagens system som bygger på folketrygdloven og den senere lov om yrkesskadeforsikring. De ordningene som utviklet seg etter vedtakelsen av lov om yrkesforsikring for industriarbeidere m.v. av 1894, ble etter hvert den dekningen yrkeskadde hadde krav på fra folketrygden. Dette var lenge den eneste erstatning som tilkom de yrkesskadde pga regelen om ansvarsfrihet for arbeidsgivere som ble opphevet i 1976.

Opphevelsen av ansvarsfriheten ledet til at LO i samarbeid med forsikringsnæringen utviklet frivillige forsikringsordninger som skulle sikre arbeidsgiverne mot mulige erstatningskrav (trygghetsforsikringen). Etter et initiativ fra fagbevegelsen ble utredningen som ledet frem til vedtakelsen av yrkesskadeforsikringsloven igangsatt i 1981.

SKRIV BARE OM EN SAK I HVERT BREV

Trygdebehandlingen er et grunnelement i dagens regelverk i og med at selskapenes utbetalinger etter lov om yrkesskadeforsikring kommer på toppen av det skadelidte har krav på etter trygdeordningene. Til tross for at forsikringsselskapene i realiteten også dekker de yrkesskaderelaterte utbetalingene fra trygden, sikrer dagens regler at alle yrkesskadesakene gjennomgår en behandling i trygdens organer. Gjennom trygdebehandlingen er de yrkesskadde sikret rett til veiledning og uavhengig vurdering fra et organ som ligger utenfor selskapenes kontroll.

Gjennom ulike tariffavtaler er systemet vesentlig forenklet ved at arbeidsgiver er forpliktet til å følge trygdens vedtak, en ordning som bl.a. omfatter 550.000 arbeidstakere innenfor KS området. Det er LOs syn at dette er en tariffrettslig forpliktelse også på statlig sektor, noe som ikke fremgår klart av NOUen. Denne ordningen har vært vellykket, rettferdig og effektiv og har sikret at den enkelte arbeidstaker slipper en omfattende prosess mot forsikringsselskapet når trygdens godkjenning foreligger.

På den private sektor foreligger ingen tariffrettslige bindinger, men de fleste forsikringsselskap avventer likevel trygdevedtak. Dette gjør at trygdens rolle også er viktig – og ligger i bunn - for forsikringsselskapenes saksbehandling i privat sektor.

LOs hovedforslag:

LO går inn for å lovfeste at forsikringsselskapene og arbeidstaker skal følge trygdens vedtak, slik det gjøres i statlig og kommunal sektor. Forslaget innebærer en forenkling i forhold til flertallets forslag og medfører at den skadelidte slipper å forholde seg til to parallelle systemer. Forslaget vil medføre betydelige besparelser i administrasjonen av ordningene og vil også medføre mer effektiv bruk av de sakkyndige. Dagens ordning innebærer store kostnader knyttet til spesialistutredninger og advokathjelp, kostnader som trolig blir vesentlig høyere med flertallets forslag.

NOU 2004:3 gir inntrykk av at skadelidte kun skal forholde seg til forsikringsselskapene dersom flertallets forslag blir gjennomført. Dette medfører ikke riktighet. Med flertallets forslag må de yrkesskadde fortsatt forholde seg til trygdeetaten for å motta en rekke ytelser som kommer til utbetaling ved yrkesskade, slik som sykepenger, rehabiliteringsstønad, attføringsstønad og uførepensjon.

II

I det følgende vil LO først kommentere og imøtegå flertallets forslag om at forsikringsselskapene skal få overført ansvaret ved forvaltningen av yrkesskadedekningen. Da dette er hovedspørsmålet i utredningen, har LO valgt å gi dette en relativt fyldig omtale.

Etter en gjennomgang av hovedspørsmålet vil andre deler av forslagene bli kommentert under III.

LOs merknader til flertallsforslaget:

Flertallet foreslår at forsikringsselskapene skal få overført alt ansvar for skadebehandlingen. Trygdeetaten, som offentlig organ uten bindinger til arbeidstaker og forsikringsselskap, skal i følge flertallets forslag fratas alle oppgaver innenfor yrkesskadeområdet.

LO går sterkt i mot en slik endring. Selskapene har en økonomisk egeninteresse i å begrense utbetalingene. Å overlate skadebehandlingen til private selskaper vil derfor bryte med grunnleggende prinsipper for saksbehandling og rettssikkerhet.

Flertallets forslag vil svekke de yrkesskaddes posisjon og undergrave yrkesskedeforsikringsordningens forutsetninger om likebehandling og full erstatning for den yrkesskadde. Forslaget vil også fjerne basisen for tariffavtalte ordninger for store grupper arbeidstakere som pr. i dag har et system basert på trygdens behandling.

Utvalgets mandat var å se på muligheten for å forenkle behandlingen av yrkesskadesaker. Bakgrunnen for dette var bl.a. den kritikk som hadde vært reist mot forsikringsselskapenes forvaltning av gjeldende regelverk. I Kongelig resolusjon av 29. juni 2001 heter det:

"Det har til tider vært rettet kritikk mot forsikringsnæringen for lang saksbehandlingstid og "uryddig oppgjørskultur". Dette har særlig aktualisert spørsmålet om det bør opprettes et eget oppgjørskontor, en nemnd, klageorgan eller lignende på dette området.

I utvalgets mandat heter det:

"Hensynet til å sikre skadelidte et raskt og korrekt, og effektivt oppgjør ved skade skal ivaretas og stå sentralt. For øvrig skal arbeidstakerens etablerte rettigheter ivaretas."

Og

"Det bør legges vekt på å finne løsninger som de berørte parter kan ha den nødvendige tillit til."

Forslaget som utvalgets flertall stiller seg bak, etablerer en ordning som ikke er egnet til å sikre tilliten til yrkesskedeforsikringen. Problemene med forsikringsselskapenes dobbeltrolle avhjelpes heller ikke, slik LO ser det, ved etableringen av en ny nemndordning.

For LO ville det være prinsipielt umulig å akseptere, uavhengig av kritikken som har vært reist mot forsikringsselskapene, at forsikringsselskapene som har en økonomisk interesse i erstatningsutbetalingene også skal forvalte de ordningene som i dag håndteres av trygden.

LO vil støtte forslaget fra mindretallet Sønsteli Johansen på dette punkt. Forslaget innebærer at trygdens vedtak skal være bindende for forsikringsselskapene og arbeidstakerne, slik de tariffestede ordningene fungerer på statlig og kommunal sektor.

Det er galt når utvalget fremstiller motsetningen mellom flertallet og mindretallet slik:

"Et hovedspørsmål i utvalgets arbeid er om man skal beholde to ordninger som i dag, men med eventuelle endringer/forbedringer eller om man bør slå sammen eksisterende ordninger til en ny ordning. På dette punkt har utvalget delt seg i et flertall og et mindretall."

Uenigheten går ikke på om man skal ha en eller to ordninger, men hvilket organ som skal håndtere behandlingen av yrkesskadesakene. For LO er det ikke noen god løsning at trygdeetaten, som offentlig organ uten bindinger til arbeidstaker og forsikringsselskap, skal fratas alt ansvar til fordel for forsikringsselskapene. LOs forslag om behandling i trygdeetaten og klagebehandling i Trygderetten, sikrer enhetlig oppgjør og at saksbehandlingen skjer i et organ utenfor forsikringsselskapenes kontroll.

Trygderetten har høy tillit hos folketrygdens medlemmer, noe som gjenspeiles ved at det er få søksmål som anlegges for lagmannsretten.

Utvalgets flertall angir få argumenter for at det er forsikringsselskapene og ikke trygdeetaten som skal ha ansvaret med å forvalte oppgjøret i en "ny ordning". Følgende hovedhensyn angir flertallet som spesielt viktige:

"Behovet for stabilitet, kontinuitet og forutsigbarhet for arbeidstakerne, arbeidsgiverne og forsikringsnæringen.

og

"Rettsikkerhet: skadelidte skal ved en trygg og forsvarlig saksbehandling sikres riktig ytelse og raske oppgjør."

LO kan vanskelig se at noen av disse hensyn er ivaretatt med flertallets forslag.

Flertallets forslag vil ikke innebære kontinuitet og forutsigbarhet for arbeidstakerne. Forslaget om å gi selskapene ansvar for saksbehandlingen sikrer heller ikke upartisk skadebehandling. Det er først når saken eventuelt bringes inn for nemnds- eller domsstolbehandling skadelidte vil være sikret nøytral behandling.

Flertallets forslag vil heller ikke oppfylle kravet om "raske oppgjør." Utredningen dokumenterer at selskapene i liten grad følger nemndavgjørelser hvor disse er til ugunst for forsikringsselskapet. En avgjørelse i favør av skadelidte vil derfor ofte være av liten verdi. Flertallets forslag vil derfor føre til langdryge oppgjør, først i selskapet, så i klagenemnda, og deretter ofte med etterfølgende prosesser i rettsapparatet.

Det er ikke LOs erfaring at selskapene er nevneverdig opptatt av skadeforebyggende arbeid på arbeidsplassen, men flertallet legger vekt på dette i sin begrunnelse:

"Når det gjelder forebyggende arbeid har forsikringsbransjen lang tradisjon for å drive forebyggende arbeid. Et effektivt skadeforebyggende arbeid vil medvirke direkte til at forsikringsselskapene unngår skader, og vil derfor være økonomisk lønnsomt for selskapene."

Flertallets mener videre det er ønskelig at selskapene i større grad enn det som er tilfelle i dag engasjerer seg og tar ansvar for rehabilitering av yrkesskadde:

"Også når det gjelder rehabilitering ligger forholdet til rette for at forsikringsselskapene vil kunne være et godt supplement til en

rehabiliteringsinnsats det offentlige yter. Flere av de større forsikringsselskapene har i flere år drevet et betydelig rehabiliteringsarbeid fortrinnsvis i forhold til trafikkskade.”

LO er positiv til at selskapene bruker ressurser på forebyggende arbeid og rehabilitering. Det er imidlertid vanskelig å se at dette skal være et argument for flertallets forslag. Snarere tvert i mot - hvis selskapene blir bundet av trygdens vedtak, vil det kun være gjennom skadeforebyggende arbeid og rehabilitering selskapene kan redusere utbetalingene.

I flertallets begrunnelse hevdes det at forslaget vil ivareta eksisterende ekspertise og erfaring i saksbehandlingen av yrkesskadesaker:

”Videre kan man utnytte den ekspertise, erfaring og de ressurser som totalt sett er på området til å skape en hensiktsmessig ny ordning.”

Flertallets forslag vil ikke ivareta eksisterende ekspertise på området. De endringer flertallet ønsker å gjennomføre vil tvert imot lede til at det fagmiljø som i mer enn 100 år har hatt ansvaret for behandling av yrkesskadesakene vil gå tapt. Helt siden vedtakelsen av loven om ulykkesforsikring for fabrikkarbeidere i 1894 har trygden bygd opp en kompetanse og et faglig miljø for vurdering av disse sakene. Reformen som foreslås av flertallet vil frata trygdeetaten og Trygderetten alle oppgaver på området.

Det er kun mindretallets løsning som tar tak i det som er hovedproblemet ved dagens ordning, nemlig forsikringsselskapenes dobbeltrolle. I LOs interne høringsrunde er det nettopp forsikringsselskapenes praksis og maktposisjon i forhold til de skadelidte som blir understreket som hovedproblemet.

Eksisterende ordning krever store ressurser dersom skadelidte skal vinne frem mot forsikringsselskapene. Selskapene trekker ofte tidligere uttalelser i tvil, overprøver trygdens vedtak ved å innhente uttalelser fra egne leger og selskapene lar seg bistå av advokater eller andre profesjonelle personer. I sum har selskapene tilgang til medisinske - og juridiske ressurser som langt overgår det den enkelte arbeidstaker rår over. Selskapene har heller ikke den veiledningsplikt som trygden må ivareta i egenskap av offentlig organ. Flertallets forslag vil på dette punkt medføre en klar forverring i disfavør av yrkesskade arbeidstakere, mens LOs forslag vil innebære en forenkling og sikre likebehandling.

Trygdemyndighetene har langt større mulighet enn forsikringsselskapene til å oppnå lik praksis gjennom sentralstyring og rundskriv og forvaltningsrettslige

regler om overprøving og klageadgang i enkeltsaker. Det har de senere år skjedd en spesialisering i trygdens behandling av yrkesskadesaker og trygdemyndighetene har lovpålagt plikt til å sørge for at saken er så godt opplyst som mulig.

Trygdeorganene har heller ikke egeninteresse i utfallet av saker, slik forsikringsselskapene har ved sin behandling av enkeltsaker. I motsetning til forvaltningen er forsikringsselskapene heller ikke pliktig til å følge prinsipper om likebehandling, og selskapene har langt færre muligheter for å oppnå slike målsettinger. Selv om selskapene pålegges å følge visse grunnleggende forvaltningsregler, vil forsikringsselskapene aldri kunne bli uavhengige på samme måte som trygdens organer og reglene vil for selskapene antakelig mer virke som et fremmedelement.

LO vil derfor sterkt motsette seg de radikale endringer som flertallet legger opp til ved sitt forslag.

Tallmaterialet fremlagt i NOUen

Det materialet som presenteres i NOUen over forsikringsnæringens saksbehandling er utarbeidet av Forsikringsnæringens Hovedorganisasjon (FNH). Flertallet tillegger statistikken fra FNH stor vekt, selv om svakhetene ved materialet også nevnes på s. 160:

"Det er grunn til å understreke at man må være varsom med å trekke bastante konklusjoner med utgangspunkt i dette materialet."

Tallmaterialet fra FNH skal kaste lys over saksbehandlingstiden og gi grunnlag for å trekke sammenligninger mellom oppgjørstiden i trygdeetaten og forsikringsnæringen. Et hovedproblem med tallmaterialet er de ulike utgangspunkt som er lagt til grunn for beregningen av saksbehandlingstiden i trygd og forsikring. En vesentlig forskjell, som ikke fremgår av materialet, er at yrkesskader rapporteres langt tidligere til trygdeetaten. Krav mot forsikringsselskapet meldes ofte ikke før det foreligger vedtak om godkjent yrkesskade.

Med en grundig trygdebehandling i forkant hvor medisinske uttalelser og spesialisterklæringer er innhentet, så sier det seg selv at selskapene vil nyte godt av dette ved sin behandling av forsikringssaken. Dermed vil saksbehandlingstiden i selskapene nødvendigvis også bli vesentlig kortere enn den ville ha blitt uten at en forutgående trygdebehandling lå til grunn.

I utredningen er det ikke tatt hensyn til ulike meldetidspunkt. Tvert imot fremgår det av NOUen at saksbehandlingstiden for forsikringsselskapenes del først er beregnet fra skaden meldes til selskapet – det vil i praksis si når trygden allerede har avsluttet sin utredning.

Det er ingen dokumentasjon i utredningen som indikerer at forsikringsnæringen er mer effektive i sin saksbehandling enn trygden. De fremlagte tall tyder på at trygden er mest effektiv og mindre kostnadskreven. På denne bakgrunn er det vanskelig å forstå flertallets syn om at det vil finne sted kostnadsbesparing ved overføring av trygdeverkets saksbehandling til forsikringsnæringen.

De kostnadene som påløper ved at skadelidte må la seg bistå av advokat i sine krav mot forsikringsselskapet, er det heller ikke tatt hensyn til ved beregningene. Selv om skadelidtes egne utgifter til advokat holdes utenfor, så er det utvilsomt at kostnaden per årsverk er mye høyere i forsikring enn i trygdeetaten. Det vises til tabell 7.20 sammenlignet med tabell 7.24.

Etter LOs oppfatning vil flertallets forslag skape behov for advokatbistand i langt større utstrekning enn det som er tilfelle i dag og det kan ikke være en ønsket utvikling.

Tallmaterialet i NOUen kan gi et feilaktig inntrykk av at forsikringsnæringen er mer liberal enn trygden når det gjelder vedtak om fremtidig uførhet. Det er imidlertid ikke tatt hensyn til at det ved yrkesskader gjelder en nedre grense på 30 % erverversmessig uførhet etter folketrygdens regler. Noen slik nedre grense gjelder ikke etter lov om yrkesskadeforsikring. Selskapene vil derfor måtte treffe vedtak om å utbetale etter lavere ervervsmessig uførhet enn det trygden plikter.

Dernest er det slik at forsikringsselskapene ofte tilbyr såkalt ”risikoerstatning” for mulig fremtidig yrkesvalgshemming. I de tilfellene hvor skadelidte kan ventes å komme tilbake i arbeid etter en rehabiliteringsperiode, tilbyr selskapet ofte at det innteksttap som allerede er påført utbetales som fremtidig ervervstapserstatning¹. I trygdeetatens statistikk vil utbetalinger i samme sak bli postert som sykepenges, attførings- eller rehabiliteringspenges uten at det foreligger vedtak om fremtidig uførhet.

Det interessante er forøvrig ikke antall utbetalinger, og posteringen av utbetalingene, men *størrelsen* av de samlede utbetalinger som foretas og om skadelidte får full erstatning. Det fremlagte materiale gir ikke noen mulighet til å gå bak tallene for å studere dette nærmere.

¹ Dette har også en skattemessig side i og med at fremtidig innteksttap (i motsetning til lidt innteksttap) ikke er å anse som skattepliktig inntekt.

Trygderetten som klageorgan:

Utvalgets leder, professor Kjønstad, har foreslått at Trygderetten opprettholdes som klageorgan i yrkesskadesaker. Medlemmet Sønsteli Johansen har subsidært gitt sin tilslutning til dette for det tilfelle at departementet går inn for å overlate ansvaret for saksbehandlingen til forsikringsnæringen.

Forslaget støttes subsidært også av LO. Argumentene for i det minste å dra veksler på Trygderettens kompetanse og erfaring er langt på vei de samme som den argumentasjonen som tidligere er blitt ført for at trygdens vedtak skal være bindende for forsikringsselskap og arbeidstaker.

I tillegg til Trygderettens høye faglige status, vil LO også understreke betydningen av at Trygderettens avgjørelser ankes direkte til lagmannsretten. En egen yrkesskadenemnd vil medføre at alle søksmål må starte i tingretten etter behandling i nemnda og med mulig anke til lagmannsrett og Høyesterett.

Flertallet vektlegger de økonomiske konsekvenser, men ser helt bort fra at en prosess for de ordinære domstoler er svært kostnadskrevende og innebærer store påkjenninger for den yrkesskade og samfunnet som sådan. Ved at Trygderetten opprettholdes som ankeinstans sikres skadelidte en rettslig avklaring i første instans uten store kostnader.

LO er uenig med flertallet når det hevdes at et nytt selvstendig klageorgan vil ha større mulighet enn Trygderetten til å etablere en entydig praksis. Det er klart mer effektivt at saker om yrkesskade og uførepensjon behandles av samme ankeinstans. Dette vil også forhindre motstridende avgjørelser og i Trygderetten er praksiskoordinering allerede en prioritert oppgave.

Flertallet i utvalget kritiserer også saksbehandlingstiden i Trygderetten, men dette kan kun forklares med at flertallet bygger antakelsene på historisk materiale. Trygderetten har i dag en saksbehandlingstid som er langt kortere enn i domstolene. I 2003 kom det for eksempel inn i underkant av 6000 saker til Trygderetten og gjennomsnittlig saksbehandlingstid var fem måneder.

LO kan vanskelig forstå hvorfor det er nødvendig å etablere et nytt selvstendig klageorgan når oppgaven fullt ut kan ivaretas av Trygderetten. Om arbeidet med sakene skal organiseres i en egen avdeling i Trygderetten, eller ivaretas innenfor dagens organisering, er i denne sammenheng mindre viktig.

Forslaget om å avvikle Trygderetten som ankeinstans til fordel for en egen nemnd, kan heller ikke begrunnes med overordnede økonomiske og administrative hensyn. Kostnadene ved å legge saksområdet til Trygderetten

utgjør ca. 5 mill. kr. per år. Til sammenligning er utgiftene ved å etablere et nytt klageorgan stipulert til nesten det tredobbelte; 10-15 mill. kr. i året. Det vises her til NOUen pkt. 16.7.4.

Uavhengig av hvilket klageorgan som etableres må forsikringsselskapene pålegges å følge de forvaltningsretteslige regler som gjelder for trygdeetatens behandling av yrkesskadesaker. Det må videre sørges for effektive sanksjoner ved brudd på saksbehandlingsreglene. Det er for eksempel viktig at arbeidstaker ikke opplever press om å underlegge seg granskning fra leger som ikke er helt uavhengige av forsikringsselskapet. Det må åpnes for at slike habilitetsspørsmål kan bringes inn for klageorganet på selvstendig grunnlag.

III

Forholdet til likebehandlingsreglene:

LOs representant i utvalget har helt siden utvalgets arbeid startet opp etterlyst en utredning av dekningsomfanget av bestemmelsene i yrkesskadeforsikringsloven vurdert opp mot likebehandlingsreglene i EU/EØS regelverket. Yrkesskaderegelverket omfatter i dag ikke belastningslidelser som er typiske for kvinneyrkene, noe som de facto gjør dagens yrkesskadedekning kjønndiskriminerende. En utredning og vurdering av det mulige brudd med Norges forpliktelser etter EU/EØS regelverket ble senest etterlyst i Atle Sønsteli Johansens brev til utvalgets leder av 3. november 2003 inntatt i utredningen på s 115 - 116. Det fremgår av sammenhengen (utredningen ble avsluttet desember 2003) at det blir misvisende når det i utredningen heter:

"Etter utvalgets oppfatning faller heller ikke lovgiver på yrkesskadeområdet innenfor handlingsområdet for EØS-avtalens § 69 og artikkel 70."

Denne viktige problemstilling er aldri behandlet av utvalget. For LO er det viktig at problemstillingen blir prioritert, ikke minst med tanke på statens mulige erstatningsansvar for uriktig implementering av EØS-reglene. Daværende sosialminister Ingjerd Schou varslet ved fremleggelsen av NOUen at hun ville ta opp disse spørsmålene ved behandlingen av utvalgets utredning.

For LO er det viktig at arbeidet med å utrede problemstillingen tar til straks og uten ytterligere opphold. Det utvalg som nedsettes bør også vurdere forholdet til ILOs rekommendasjon 194 som etter en tilføyelse i 2002 omfatter belastningslidelser. Det er lang tradisjon for at ILO rekommendasjonens definisjon av yrkessykdom også implementeres i det norske regelverket.

Slik LO ser det er tiden overmoden – uavhengig av Norges internasjonale forpliktelser – for at yrkesskadeforsikringsloven omfatter belastningslidelser. Det er et grunnleggende rettferdshensyn at sykdommer som i første rekke rammer kvinner også omfattes av dekningsområdet. LO ber derfor om at dette vurderes i sammenheng med en nødvendig gjennomgang av lovens materielle regler.

De foreslåtte utmålingsregler:

Etter gjeldende rett ytes tilleggserstatning dersom skadelidte ikke fyller vilkårene for ytelser etter yrkesskade, typisk fordi uføregraden er under 30 %, jfr. forskriftens § 1-2. Forskriftene til lov om yrkesskadeforsikring forutsetter at folketrygdens pensjonsytelser ligger i bunn og satsene er utformet som et (40%) tillegg til forutsatt pensjon.

Skal man komme i nærheten av utgangspunktet om full erstatning, må det derfor utmåles tilleggserstatning for manglende yrkesskadepensjon hvor skadelidte ikke mottar ytelser fra folketrygden. Et legislativt hensyn ved bestemmelsen er at forskriftene nettopp tar sikte på å yte full erstatning. Høyesterett har i Stakkeland-saken, Rt. 2004/8, fastsatt at bestemmelsene om tilleggserstatningen likevel ikke gjelder for høyinntektsgrupper som får et kortvarig inntektstap en begrenset periode.

Ved utforming av en standardisert forsikringsbasert ordning kan det ikke bare tas høyde for at de med lave uføregrader får dekket manglende pensjon. Spørsmålet om tilleggserstatning får langt større betydning og kommer inn med enda større tyngde hvis flertallets forslag blir vedtatt og folketrygdens særregler for pensjon ved yrkesskade tas vekk fra folketrygdloven. I praksis vil en slik endring innebære at alle med uføregrad under 50 % vil få en meget betydelig underkompensasjon. Bortfallet av folketrygdens ytelser ved yrkesskade skaper en rekke spørsmål som i liten grad er vurdert av utvalget.

LO deler bekymringen over den overflatiske behandlingen utmålingsreglene er gitt i utredningen og tiltrer mindretallets merknader på s 277. Det er ikke akseptabelt at en så stor reform fremmes uten at man har full oversikt over de økonomiske konsekvensene det vil ha at folketrygdens ytelser fjernes.

Utmålingsreglene som skal fastsettes må for øvrig ses i sammenheng med Pensjonskommisjonens forslag som innebærer at folketrygdens uførepensjon legges om samtidig som det innføres en såkalt "modernisert" alderspensjon, jfr. NOU 2004:1. Utmålingsbestemmelsene vil avhenge av den mulige omlegging av uføreordningen og de endringer som gjøres i folketrygdens bestemmelser.

Etter LOs syn bør det derfor nedsettes et eget utvalg for å vurdere disse spørsmål når behandlingen av Pensjonskommisjonens innstilling foreligger.

Bevisbyrderegelen:

I forhold til bevisbyrdereglene (s. 452) har LO merket seg at det ikke er noen uenighet om beskrivelsen av gjeldene rett. Et samlet utvalg har således lagt til grunn at bevisbyrdereglene i folketrygdloven er vesentlig strengere enn etter yrkesskadeforsikringsloven og at tilleggsvilkårene i fotrl. § 13-4 ikke gjelder for krav etter yrkesskadeforsikringsloven.

For LO er det svært viktig at eventuelle lovendringer ikke medfører en innstramming av bevisbyrdereglene. LO vil derfor sterkt motsette seg at det finner sted noen endring av gjeldende rett på dette punkt, for eksempel ved at delvilkårene i fotrl. § 13-4 inntas i lovteksten eller blir en del av skadelidtes bevisbyrde. Forsikringer i lovforarbeidene om at det ikke tas sikte på å foreta noen realitetsendring vil ikke nødvendigvis være tilstrekkelig dersom lovteksten endres. For å gjøre det klart at det ikke skal finne sted noen realitetsendring på dette punkt foreslår LO at nåværende lovtekst videreføres uendret, alternativt må det helt klart fremgå at det ikke er skadelidte som skal føre bevis for at delvilkårene i fotrl. § 13-4 er oppfylt.

Tariffavtaleunntak:

Utgangspunktet for en ny arbeidskadeforsikringslov bør være at partene i arbeidslivet står fritt til å forhandle frem ordninger som partene anser som hensiktsmessige. LO mener departementet må gi uttrykk for tillitt til at partene i arbeidslivet selv er i stand til å vurdere konsekvensene og omfanget av slike avtaler også på dette området. Muligheten for en tariffregulering vil også virke som en nyttig motvekt og fremtidig korrektiv. Hvis de foreslåtte endringer ikke skulle vise seg å være vellykkede vil partene i arbeidslivet kunne finne frem til alternative ordninger. Hvor aktuelt det er at tariffpartene forhandler frem alternative løsninger vil helt ut måtte bli opp til partene i arbeidslivet selv å avgjøre, uten at LO ser noe behov for at dette reguleres ved lov eller at departementet på annen måte skulle gripe inn i avtalefriheten.

Flertallet har i sitt forslag foreslått at arbeidslivets parter skal fratas muligheter til å finne andre avtalefestede løsninger enn det flertallet selv går inn for. Etter LOs oppfatning er det lite demokratisk å innføre slike begrensninger i avtalefriheten og vi går således sterkt i mot forslaget.

LO viser her til det som er anført fra mindretallet Sønsteli Johansen.

Andre spørsmål:

Avgjørelser i domstolene den senere tid viser at arbeidstakerne ikke er dekket under reise til og fra arbeidet. Om en slik begrensning i dekningen for arbeidstakere er rimelig og naturlig sett i lys av den økende fleksibiliteten som forventes av den enkelte arbeidstaker er noe som bør vurderes i en bredere sammenheng sammen med andre materielle endringer.

På samme måte gjør utviklingen at arbeidstakere kan bli rammet av skader som er en direkte foranledning i arbeidssituasjonen selv om skaden rammer etter arbeid på annet sted enn arbeidsstedet. Det klassiske eksemplet er at arbeidstaker opplever å bli utsatt for represalier, trusler og angrep nært knyttet til arbeid, men utenfor ordinær arbeidstid. Slike represalier, for eksempel fra klienter, er et økende problem og det er naturlig at det fremsettes et lovforslag som griper tak i denne viktige problemstillingen.

LO ønsker videre at lovteksten klart gir uttrykk for at klubbleder, verneombud og tillitsvalgte er dekket under den nye arbeidsskadedekningen. Den foreslåtte ordlyd presiserer kun at ombudsmenn i offentlig virksomhet regnes som arbeidstaker.

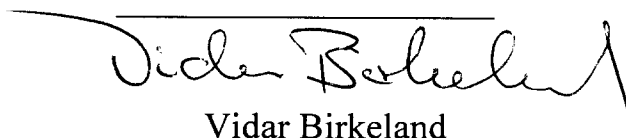
LO krever videre at den spesialordningen som sikrer arbeidstakere på Svalbard ("24 timers regelen") videreføres. Det vises til utvalgets mandat som innebærer at nåværende ytelser ikke skal svekkes, noe den foreslåtte endringen innebærer for arbeidstakerne på øygruppen.

Når det gjelder andre spørsmål som ikke er kommentert særskilt i dette høringsbrev, gir LO sin støtte til de standpunkt som inntas av utvalgets mindretall Atle Sønsteli Johansen.

Med vennlig hilsen

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Rita Lekang

Vidar Birkeland